

органи су и вођство странке у политичком смислу мада може да се догоди да формално изабрани руководећи органи странке нису и њено стварно вођство уколико то вођство фактички пређе у руке других лица. Ова руководећа структура странке се по правилу састоји из више органа који су хијерархијски повезани и граде једну пирамиду састављену од најнижих (локалних) органа на њеном дну па до највишег органа који стоји на врху те пирамиде. Политичке странке се обично декларишу као демократски уређене, у том смислу да су у њима и чланство и руководство равноправни и да сви заједно изграђују странку, њену политику и да сnose подједнаку одговорност за њен рад и спровођење њеног програма и политичке стратегије. Иако је формално тако, у стварности су странке сузиле свој унутрашњи живот и свеле га на сам партијски врх, једну мањину – партијску елиту која је најодговорнија и најпозванија да утврђује партијску политику и стратегију.

Ова тенденција прати развој свих модерних, и демократских и недемократских, странака и огледа се у централизацији страначког живота, бирократизму и успостављању строге хијерархије у односима партијског врха и чланства. Својевремено су марксисти доста критиковали такво стање у странци доказујући да је њена бирократизација озбиљан знак њеног унутрашњег кварења и одвајања од демократских интереса њеног чланства. Иако је ова критика бирократизма у странци и основана и пожељна, ипак је нереално одбацити чиновништво свуда па и у странци и њеном професионалном апарату управљања. У ствари, бирократизацију државе прати и бирократизација свих других организованих друштвених и политичких скупова јер је професионално чиновништво, односно стручно управљање, нужност и државног и друштвеног живота. Тај стручни, професионални (бирократски) елемент државне и партијске организације је нужно зло, нешто са чиме морамо да се помиримо, без чега не може нормално да функционише ни једна организована целина – политичка или државна организација. У прилог такве бирократије је својевремено био и наш Слободан Јовановић када је увиђао нужност бирократског елемента у држави, с тим да се противио да он освоји целу државу јер би бирократија тада постала њеним господарем и не би нико тада могао да је контролише. Умерено чиновништво је онај горњи слој без кога се ни једна држава не може културно развијати и такво гледиште је данас преовладало у односу на улогу и значај бирократског елемента у свакој организацији. Тако R. Michels закључује да се по угледу на организацију државе која захтева многобројну и рашчлањену бирократију нешто слично догађа и са странком у којој се такође